

Burgemeester Noordanus waarschuwt voor 'overaansturing'

Omgevingswet niet ten koste van bestemmingsplan

Eén allesomvattende Omgevingswet die meer helderheid biedt op de grensvlakken van milieu, natuur en ruimtelijke ontwikkeling is een prima initiatief, maar de nieuwe wet mag niet ten koste gaan van het bestemmingsplan. De vervangende omgevingsverordening zou op de lokale werkvloer alleen tot veel tijd-rovend en kostbaar werk leiden zonder duidelijke meerwaarde.

Die boodschap gaf burgemeester Peter Noordanus van Tilburg minister Melanie Schultz van IenM mee bij de aanbidding van het rapport *Knelpunten omgevingsrecht voor gemeenten*, uitgevoerd door de praktijkleerstoel Gebiedsontwikkeling TU Delft onder leiding van Friso de Zeeuw in opdracht van de VNG. Noordanus was als bestuurlijk begeleider betrokken bij het onderzoek, waarin De Zeeuw negen grote knelpunten in het omgevingsrecht aankaart die leiden tot complexe besluitvormingsprocessen bij de gemeente. Met zijn ervaring in de bouw-wereld schreef Noordanus een zogeheten oplegnotitie bij het rapport.

Echte knelpunten

'De minister wil het bestemmingsplan vervangen door een omgevingsverordening', aldus Noordanus. 'Maar de toegevoegde waarde is onduidelijk. Wij zeggen: concentreer je nu op de echte knelpunten. Opvolgende ministers hebben gemeenten sterk aangespoord tot het actueel maken van hun bestemmingsplannen. En nu gemeenten net alles op orde hebben, moeten we de hele boel omkatten? Een dure en omslachtige operatie zonder een duidelijke meerwaarde.' Noordanus benadert het bestemmingsplan vanuit twee kanten; vanuit de burger

die wil investeren en vanuit de burger die de eigen positie wil veiligstellen via het planologisch recht. Het eerste vraagt om flexibiliteit en besluitvorming per project. Het tweede vraagt om rechtszekerheid. De huidige crisis vereist daarbij een nieuwe aanpak via de 'uitnodigingsplanologie'. Een duurzame ontwikkelingsmethode die initiatiefnemers uitdaagt om meerwaarde te creëren voor het gebied. Daarvoor is een instrument nodig dat een gebied stap voor stap ontwikkelt zonder een op voorhand sterk gefixeerd einddoel. Volgens Noordanus is het huidige bestemmingsplan, mits als globaal plan opgevat, hiertoe prima geëigend.

Innovaties

Voor de burger die de eigen positie veilig wil stellen, moet er een scherpe afbakening komen van zijn of haar rechten, waarbij voldoende duidelijk is wat de burger wel of niet kan. Noordanus is er van overtuigd dat de eisen die de rechtszekerheid stelt, zullen maken dat de omgevingsvordering in de praktijk vaak weer erg gaat lijken op

Nieuwe wet zorgt voor samenhang

Het kabinet wil het onwerkbaar omgevingsrecht bundelen, vereenvoudigen en moderniseren. De regelgeving op het terrein van ruimte, natuur, veiligheid, milieu, water en monumenten is in de loop der jaren versnipperd tot stand gekomen. De samenhang ontbreekt. De ene nieuwe Omgevingswet waaraan het kabinet werkt, moet voorkomen dat regels elkaar tegenspreken en dat projecten geen doorgang kunnen vinden door een te rigide en knelende uitvoeringspraktijk bij gemeenten. Gemeenten moeten meer afwegingsruimte hebben.

het huidige beheerbestemmingsplan. Integratie van APV-bepalingen en dergelijke levert geen werkelijke meerwaarde op. Burgemeester Noordanus roept de minister dan ook op nog eens na te denken over dat deel van de Omgevingswet. 'Zoek de innovaties op andere terreinen in de Omgevingswet op. Daarom moeten we ons niet beperken tot de actuele knelpunten die het rapport signaleert. Doorbraken zijn nodig rond de grensvlakken van milieu, natuur en ruimtelijke ordening. Het huidige stelsel is, zoals gezegd, echt te ingewikkeld. Het stelsel van landelijke normen zorgt voor paradoxale oversturing. Dat maakt het nu soms bijna onmogelijk om bij gebiedsontwikkeling tot goede oplossingen te komen op lokaal niveau.'

Overbodig ritueel

Uit het praktijkonderzoek van Friso de Zeeuw blijkt overigens wel dat het lokaal bestuur al erg geholpen zou worden wanneer op korte termijn wat struikelblokken worden weggenomen. Gebiedsontwikkeling staat in een nieuw perspectief. Zo is de eis om bestemmingsplannen om de tien jaar te vernieuwen een overbodig ritueel geworden, gezien de crisis. Daarnaast is het lastig te voorspellen wat de markt zal doen, dus kan men geen al te zware eisen aan de financieel-economische uitvoerbaarheid stellen. Ook het kostenverhaal rond de grondexploitatie moet flexibeler worden gemaakt. De huidige verplichtingen vormen nu een ballast. Noordanus: 'Wij vragen het kabinet eerst die knelpunten proactief op te lossen. Daarnaast kunnen we dan werken aan een nieuwe Omgevingswet, waarbij we die stap voor stap upgraden. Kies dus voor een wetgevingsprogramma. Dat is beter dan één omvattende nieuwe wet, die pas over jaren in één keer in het Staatsblad staat.'